

**КЗВО «Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий музичний коледж»**

Циклова комісія «Теорія музики»

Завдання

**до самостійної роботи здобувачів освіти
та питання для підсумкового контролю
з навчальної дисципліни**

«КУРС ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА»

Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В5 Музичне мистецтво

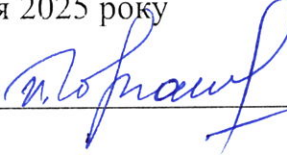
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро - 2025

Розробники: Фурдуй Ю. В. – кандидат мистецтвознавства, викладач-методист циклової комісії «Теорія музики»; Капітонова К. П. – доктор філософії (PhD), викладач циклової комісії «Теорія музики».

Розглянуто та схвалено на засіданні ЦК «Теорія музики»

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова ЦК «Теорія музики» Ірина ГОРЧАКОВА

Самостійна робота є формою навчання здобувача освіти, яка сприяє засвоєнню необхідних знань, опануванню необхідних знань та навичок. Також самостійна робота допомагає навчатися планомірно та систематично. Вона передбачає різноманітні форми праці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

<i>Назва теми, завдання</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Побудова системи сучасної музичної освіти. Чотири основні функції освіти. Їх втілення шляхом синтезу.	3
Тема 2. Дизайн викладача. Виховання дисципліни, морально-етичних якостей у здобувачів освіти. Виховання здібності до здійснення особистих творчих задумів, розвиток бажання до сприйняття краси людини.	3
Тема 3. Синтезована система з теорії музики у ЦМШ. Рівнева система. Орієнтований тематичний план.	3
Тема 4. Зміст навчання.	3
Тема 5. Форми навчання на уроці з Сольфеджіо (Теорії музики) та Музичної літератури. Інтерактивні музичні ігри.	5
Тема 6. Структура уроку в рівневій системі музичного виховання.	4
Тема 7. Ритм. Методика викладання форм роботи над ритмом. Інтонація. Методика викладання форм роботи з інтонації. Читання з листа. Методика викладання читання з листа.	5
Тема 8. Інтервал. Методика викладання форм роботи з розділу – інтервал. Акорд. Методика викладання форм роботи з розділу - акорд. Композиція. Розвиток творчих здібностей та творчі завдання. Методика викладання матеріалу	5
Тема 9. Іспит НСМО.	4
Тема 10. Види диктантів. Музичний диктант (ритмічний, мелодичний).	4
Тема 11. Самостійна побудова уроку з теорії музики (1-6 рівень) та музичної літератури.	4
Тема 12. Роль наочності на уроках музичної літератури. Слухання музики на уроках музичної літератури. Розробка дидактичних матеріалів для занять з теорії музики. Розвиток навичок роботи з комп'ютерними програмами у навчальному процесі. Мультимедійні матеріали та дистанційне навчання у роботі з учнями.	4
Тема 13. Психологічні відмінності різних вікових груп (молодша та підліткова).	3
Тема 14. Орієнтовний тематичний план першого навчального року. Методичні особливості роботи в першій навчальний рік. Методика ознайомлення учнів з нотним письмом і музичною абеткою.	4
Тема 15. Специфіка роботи з українською народною музикою. Основи музичного фольклору.	3

Тема 16. Формування ритмічного та ладового чуття: методи пояснення метроритму, мажору і мінору.	4
Тема 17. Методика вивчення життєвого та творчого шляху композитора.	4
Тема 18. Інтервали та акорди у процесі навчання: послідовність подачі та методика закріплення.	4
Тема 19. Методика вивчення опери. Види опер. Трагування жанру опери в ХХІ ст.	4
Тема 20. Методика вивчення сонатно-симфонічного циклу.	4
Тема 21. Розвиток музичного слуху і мислення: слуховий аналіз, спів та сольмізація.	4
Тема 22. Методика вивчення творів малих інструментальних та вокальних жанрів. Камерні вокальні та інструментальні цикли.	4
Тема 23. Практичні засоби активізації навчання: використання інструментів та імпровізації.	3
Тема 24. Методичні особливості викладання музичної літератури ХХ- ХХІ ст.	3
Тема 25. Історія та практика музичної літератури та теорії музики у системі музичної освіти. Порівняльний аналіз систем професійної музичної освіти у світі.	3
Усього годин:	94

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Побудова системи сучасної музичної освіти. Чотири основні функції освіти. Їх втілення шляхом синтезу.

- Дати письмово визначення кожній з чотирьох основних функцій освіти, пояснити, як кожна з функцій реалізується.
- Запишіть власні роздуми: чи можлива повноцінна реалізація всіх чотирьох функцій одночасно в рамках однієї освітньої програми? Аргументуйте відповідь, спираючись на приклади.

Тема 2. Дизайн викладача. Виховання дисципліни, морально-етичних якостей у здобувачів освіти. Виховання здібності до здійснення особистих творчих задумів, розвиток бажання до сприйняття краси людини. Формування світогляду у здобувачів освіти та спроможності до розширення свідомості. Індивідуальна траєкторія розвитку здобувача, вміння окреслення задач за кожним вибраним критерієм.

- Надати визначення: Вчитель, Учень, Освіта, Виховання.
- Поміркувати та записати власні думки на тему: чому обрана вами професія музиканта? В якій формі ви бачите свою реалізацію, як музиканта?

Тема 3. Синтезована система з теорії музики у ЦМШ. Рівнева система. Орієнтований тематичний план.

- Оформити в таблицю приблизний власний приклад тематичного плану з теорії музики за рівнями (1-4 рівні).
- Знайти та навести приклади синтезованих систем з освіти.

Тема 4. Зміст навчання.

- Оформити наданий матеріал на уроці за принципом від простого до складного. Зробити презентацію та захистити свою думку на уроці.
- Подумати та запропонувати власні ідеї тем, які би ви включили в навчання.

Тема 5. Форми навчання на уроці з Сольфеджіо (Теорії музики) та Музичної літератури. Інтерактивні музичні ігри.

- Проаналізувати існуючі і популярні форми роботи з теорії музики у світі, описати цілі завдання. Та аргументувати, чи відповідає завдання поставленої мети.

Тема 6. Структура уроку в рівневій системі музичного виховання.

- Запропонувати власну структуру уроку з теорії музики з 1 рівня по 6 рівень. Аргументувати.
- Надати приклади теоретичних, слухових, письмових завдань за запропонованою структурою на уроці.

Тема 7. Ритм. Методика викладання форм роботи над ритмом. Інтонія. Методика викладання форм роботи з інтонації. Читання з листа. Методика викладання читання з листа.

- Вигадати приклади ритмічних вправ за обраними темами.
- Знайти відео-завдання для учнів різних рівнів.

Тема 8. Інтервал. Методика викладання форм роботи з розділу – інтервал. Акорд. Методика викладання форм роботи з розділу - акорд. Композиція. Розвиток творчих здібностей та творчі завдання.

- Вигадати та оформити теоретичні завдання за темою Інтервал та Акорд. Аргументувати цілі даного завдання.
- Надати слухові вправи за темою Інтервал та Акорд.
- Вигадати завдання для розвитку композиційних навиків учня (1-6 рівень навчання).
- Запропонувати завдання для розвитку творчих здібностей учня для кожного рівня.

Тема 9. Іспит НСМО.

- Ознайомитись з вимогами НСМО.
- Скласти тематичний план для вибраного рівня.

Тема 10. Види диктантів. Музичний диктант (ритмічний, мелодичний).

- Дати визначання всіх видів музичного диктанту.
- Зробити презентацію на тему «Музичний диктант. Види. Приклади».

Тема 11. Самостійна побудова уроку з теорії музики (1-6 рівень) та музичної літератури.

- Презентувати власний приклад уроку з теорії музики (1-6 рівень).
- Презентувати власний приклад уроку з музичної літератури (1-6 рівень).

Тема 12. Роль наочності на уроках музичної літератури. Слухання музики на уроках музичної літератури. Розробка дидактичних матеріалів для занять з теорії музики. Розвиток навичок роботи з комп'ютерними програмами у навчальному процесі. Мультимедійні матеріали та дистанційне навчання у роботі з учнями.

- Підбір наочного матеріалу за темами на вибір (теми надаються згідно програми з музичної літератури для початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах).
- Створення аудіо та відео матеріалу, презентації за обраними темами (на вибір) у комп'ютерних програмах.
- Творче завдання: створення інтерактивної музичної гри за обраною темою на вибір.

Тема 13. Психологічні відмінності різних вікових груп (молодша та підліткова).

- Конспектування теми психологічні особливості психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку та підліткового віку. Ознайомлення з літературою з музичної психології.
- Скласти порівняльну таблицю психологічних характеристик молодших школярів і підлітків.

Тема 14. Орієнтовний тематичний план першого навчального року. Методичні особливості роботи в перший навчальний рік. Методика ознайомлення учнів з нотним письмом і музичною абеткою.

- Аналіз тематичний плану першого навчального року.
- Скласти фрагмент власного тематичного плану з урахуванням рівня підготовки учнів.

Тема 15. Специфіка роботи з українською народною музикою. Основи музичного фольклору.

- Підготувати музичний матеріал до теми український музичний фольклор (календарно-обрядові, ліричні, чумацькі, козацькі пісні) враховуючи фольклор Дніпропетровської області.
- Скласти добірку аудіозаписів або нотних прикладів народних пісень для використання на уроці.

- Створити міні-презентацію про регіональні особливості українського фольклору.
- Підготувати вправу для учнів на розпізнавання жанрових типів народних пісень.

Тема 16. Формування ритмічного та ладового чуття: методи пояснення метроритму, мажору і мінору.

- Скласти комплекс вправ для учнів із розвитку почуття ритму (хлопки, кроки, метричні схеми).
- Створити наочний матеріал для пояснення понять «мажор» і «мінор» (порівняльна таблиця, кольорові схеми, приклади з репертуару).
- Підготувати музично-дидактичну гру для закріплення поняття мажор/мінор.

Тема 17. Методика вивчення життєвого та творчого шляху композитора.

- Розробка практичного заняття з теми життєвий та творчий шлях композитора. (композитор обирається на вибір згідно програми з музичної літератури для початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах).
- Створити презентацію та біографічну хронологічну стрічку композитора.

Тема 18. Інтервали та акорди у процесі навчання: послідовність подачі та методика закріплення.

- Створити візуальні схеми або картки для засвоєння інтервалів і тризвуків.
- Розробити серію коротких вправ для визначення інтервалів на слух.
- Підготувати інтерактивну гру або тест для закріплення матеріалу.

Тема 19. Методика вивчення опери. Види опер. Трагування жанру опери в ХХІ ст.

- Розробка практичного заняття з теми «Опера». (В. А. Моцарт «Весілля Фігаро», Дж. Верді «Травіата», Ж. Бізе «Кармен» тощо).
- Створити таблицю порівняння різних видів опери (лірична, героїчна, комічна тощо).
- Підготувати доповідь про жанр опери у ХХІ ст.

Тема 20. Методика вивчення сонатно-симфонічного циклу.

- Розробка практичного заняття з теми «Сонатно-симфонічний цикл». (Й. Гайдн Симфонія №103, В. А. Моцарт Симфонія №40, Л. Бетховен Симфонія №5, Ф. Шуберт «Незакінчена симфонія», М. Калачевський «Українська симфонія» тощо.)
- Розробка форми роботи (опитування) з теми - Увертюра «Егмонт» Л. Бетховена.
- Скласти таблицю структурного аналізу однієї симфонії.

Тема 21. Розвиток музичного слуху і мислення: слуховий аналіз, спів та сольмізація.

- Розробити комплекс вправ на розвиток слуху (повторення інтервалів, мелодій, ритмів).
- Створити набір завдань із сольмізації для індивідуальної та групової роботи.

Тема 22. Методика вивчення творів малих інструментальних та вокальних жанрів. Камерні вокальні та інструментальні цикли.

- Розробка практичного заняття за темою «Камерні вокальні та інструментальні цикли». (згідно з програмою з музичної літератури для початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах).
- Скласти таблицю жанрових характеристик малих форм: пісня, романс, прелюдія, ноктюрн, етюд тощо.

Тема 23. Практичні засоби активізації навчання: використання інструментів та імпровізації.

- Ознайомитися з методами активізації учнів через гру на інструменті та елементи імпровізації.
- Розробити коротку вправу-імпровізацію (ритмічну, мелодичну або гармонічну).

Тема 24. Методичні особливості викладання музичної літератури XX-XXI ст.

- Створення доступного словника музичних термінів XX-XXI ст. для учнів.
- Підготувати презентацію про нові музичні напрямки та стилі (імпресіонізм, мінімалізм, неокласицизм тощо).
- Розробити тематичне заняття з твором сучасного українського композитора.
- Підготувати коротке повідомлення про специфіку сприйняття сучасної музики дітьми.

Тема 25. Історія та практика музичної літератури та теорії музики у системі музичної освіти. Порівняльний аналіз систем професійної музичної освіти у світі.

- Підготувати доповідь про систему професійної музичної освіти та особливості викладання музичної літератури у різних країнах світу.
- Написати есе на тему: «Яким має бути викладач музики XXI століття?».

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Використання штучного інтелекту в освітньому просторі.
2. Психологічні особливості вікових груп.
3. Гармонійна взаємодія вчителя і учня.
4. Структура НСМО, рівнева система.
5. Хто такий учень? Хто такий вчитель?
6. Творчі завдання на уроках теорії музики.
7. Метроритм: важливість і проблематика навчання.
8. Читання з листа на уроках теорії музики.
9. Інтонування. Методи роботи з інтонацією.
10. Види музичних диктантів. Вправи на розвиток слуху.
11. Особливості організації уроків музичної літератури в умовах дистанційного навчання. Застосування інтерактивних технологій.
12. Роль наочності на уроках музичної літератури.
13. Особливості вивчення музичних форм.
14. Особливості вивчення театральних жанрів.
15. Специфіка методики вивчення музичних циклів.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного викладача»:

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу частину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («недостатньо з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

Рекомендована література

Основна

1. Андрощук І. Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні // Молодь і ринок. 2023. № 1 (209). С. 17-21.
2. Афанасьєва Т. М., Доценко Н. В., Саркісян Г. О. Самоосвіта викладача в умовах змішаної форми навчання. 2021. 46 с.
3. Воєвідко Л. Музична педагогіка: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 240 с.
4. Завалко К. Методологія формування готовності вчителя музики до інноваційної діяльності. Монографія. Вид. книг Центр навчальної літератури. 2022. 266 с.
5. Завалко К. Спрямованість сучасної музичної педагогіки в освітніх закладах України. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2021. № 6. С. 45-56.
6. Зварич О. Я. Використання технологій дистанційного навчання у галузі музичної педагогіки. 2021. 172 с.
7. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя. 2023. 152 с.
8. Косенко П. Б. Музична педагогіка як ремесло, наука та мистецтво. 2020. 234 с.

Додаткова

1. Барб-Галь Ф. «Як розмовляти з дітьми про мистецтво ХХ ст». Львів, 2016. 176 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ: ЦНЛ, 2003. 316 с.
3. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі. Тернопіль. 2003. 104 с.

4. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей. Навчальний посібник. Частина 1. Вінниця: Нова книга. 2007. 216 с.
5. Ніколаї Г. Музично-педагогічна компаративістика: шляхи розвитку: Порівняльно-педагогічні студії № 1-2. 2010.
6. Печерська Е. Уроки музики в початкових класах. Київ: Либідь. 2001. 271с.
7. Поплавська-Мельниченко Ю.. Музично-педагогічні ідеї Л.Кияновської в світлі новітніх напрямків європейської музичної педагогіки. І Педагогічний дискурс, вип. 15. 2013
8. Попова І. Нариси з світової музики. ВИП. 3 . Ужгород, 1999
9. Попова І. Нариси з світової музики. ВИП.1. Ужгород, 2000.
- 10.Попова І. Нариси з світової музики. ВИП.2 а. Ужгород, 2000.
- 11.Попова І. Нариси з світової музики. ВИП.2 б. Ужгород, 2001.
- 12.Ростовський О.Я. Методика викладання музики в початковій школі: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. 2000. 215 с
- 13.Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод, посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. 2011. 640 с.
- 14.Сучасні проблеми музично-теоретичної педагогіки: Методичні статті викладачів предметно-циклової комісії «Теорія музики» Дніпропетровського музичного училища ім. М.І. Глінки. Дніпро, 2004. 32 с.
- 15.Типові навчальні плани початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання). Київ: 2006.
- 16.Фалькова В.М. Навчання композиції та імпровізації обдарованих дітей: Методичний посібник для викладачів початкових навчальних закладів. Дніпро: Пороги, 2010. 59 с.
- 17.Шустова О. Впровадження інтегрованих підходів у процесі викладання музичної літератури в школах естетичного виховання»: "Topical Issues of Science and Education". Vol.5. July 2017

Навчальні посібники з сольфеджіо, теорії музики та музичної літератури

1. Гукова В.В., Зошит-посібник з музичної літератури, Основний курс, розд.4-5, Західноєвропейська музика епохи класицизму
2. Гукова В.В., Зошит-посібник з музичної літератури, Початковий курс, розділ 6, Музичні жанри і форми
3. Гукова В.В., Світова музична література, 1-й рік навчання
4. Лютько Л.П Теорія музики. І курс: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Дніпро: Ліра, 2017. 100 с.
5. Лютько Л.П Теорія музики. ІІ курс: Навчальний посібник для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, 2018. 112 с.

6. Лютько Л.П Теорія музики. III курс: Навчальний посібник для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки, 2019. 108 с.
7. Утіна А. В. Тести в зображеннях з української та зарубіжної музичної літератури, Музичні жанри та форми
8. Утіна А. В. Тести в зображеннях з української та зарубіжної музичної літератури; Музична культура від стародавнього світу до епохи бароко
9. Фурдуй Ю. Ритм 1: навчальний посібник. Дніпро: Ліра, 2021. 96 с.
10. Фурдуй Ю. Ритм 2: навчальний посібник. Дніпро: Ліра, 2019. 168 с.
11. Фурдуй Ю. Теорія музики I рівень, I частина: навчальний посібник для викладачів музичних шкіл. Дніпро: ЛІРА, 2019. 156 с.
12. Фурдуй Ю. Теорія музики I рівень, I частина: робочий зошит для учнів музичних шкіл. Дніпро: ЛІРА, 2019. 125 с.
13. Фурдуй Ю. Теорія музики I рівень, II частина: навчальний посібник для викладачів музичних шкіл. Дніпро: ЛІРА, 2019. 176 с.
14. Фурдуй Ю. Теорія музики I рівень, II частина: робочий зошит для учнів музичних шкіл. Дніпро: ЛІРА, 2019. 137 с.
15. Цатурян Г., Робочий зошит з зар. музлітератури, ч. 1

Інформаційні ресурси

1. Дніпропетровська державна обласна універсальна наукова бібліотека. URL : <http://www.libr.dp.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
2. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
3. Народна бібліотека України. URL : <http://www.biglib.com.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
4. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL : <https://dspace.udpu.edu.ua> (дата звернення : 22.08.25).
5. Харківська музично-театральна бібліотека. URL : <http://www.artlib.iatp.org.ua> (дата звернення : 19.08.25).
6. Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського. URL : <https://repo.num.kharkiv.ua/handle/num/37> (дата звернення : 23.08.25).